

hoogte tot den drup van het dak niet meer dan 7 à 9 voet; maar omstreeks 1431 schijnt als een veel voorkomende hoogte der zijwanden te gelden 16 voet of ± 4.96 M., wat doet denken aan een bouw met hoog voorhuis, opkamer en zolderborstwering of met beganen grond en hooge borstwering op den zolder.

Hoogere huizen bleven lang nog uitzondering. Zelfs de bouwverordening van 3 Mei 1464, welke voorkeur toont voor den steenen bouw, spreekt van muren „die hooch waere een rue (± 3.72 M.) of hoger”, en nog in een groot deel der 16e eeuw blijft de lage bouw overwegend, om eerst in de laatste decennia meer algemeen plaats te maken voor huizen met één, veelal zelfs twee verdiepingen – den zolder met de vliering achter den allengs hooger opgaanden, getrapten topgevel niet medegerekend.

De indeeling en de inwendige aankleding was in de kindsheid van de stad wel heel eenvoudig: een overgroot deel der bevolking behielp zich immers langen tijd met de enkele ruimte, gevormd door vier wanden en een dak.

Het aanbrenge van een zoldering onder dit dak beteekende een aanmerkelijke verbetering van het woningtype, niet alleen een verruiming van vloeroppervlak met 100 % maar ook een vooruitgang van hygiënischen aard, omdat de rookuitlaat, het gat in het dak, nu wel vervangen moest worden door een schoorsteen. En ook constructief. Want waar de wanden thans een zoldervloer te dragen hadden, vroegen deze een hechter samenstelling, welke echter verkregen moest worden zonder te groote belasting van den slappen bodem; men hield de draagmuren bijgevolg zoo dun mogelijk, doch versterkte die zoo noodig door het inlaten van houten stijlen.

Ook de trap naar den zolder heeft, dunkt mij, haar aandeel gehad in de evolutie van het woningtype. Toen het losse steekleertje vervangen werd door een vaste zoldertrap, zal men die, om de zolderborstwering zoo laag mogelijk te kunnen houden, in de breedte van het perceel geplaatst hebben, wat, tenzij die plaatsing in het ondiepe huisje tegen den blinden achtergevel geschiedde, van zelf geleid moet hebben tot een scheiding der benedenruimte in een vóór- en een achterhuis; het eerste voornamelijk dienend tot uitoefening